

ZPRÁVA O ČINNOSTI CENTRA PRO ČESKOSLOVENSKÁ EXILOVÁ STUDIA
V LETECH 2005-2007

Karel Konečný

Po uspořádání Kongresu Společnosti pro vědy a umění v červnu 2004 a úspěšném obhájení tříletého výzkumného záměru MŠMT s názvem *Emigrace z českých zemí v novověku* na konci téhož roku se badatelský kolektiv Centra pro československá exilová studia (dále Centra) v následujícím tříletém období zaměřil na rozpracování některých nových úzeji definovaných výzkumných úkolů, zaštitěných finanční podporou Grantové agentury ČR a Filozofickou fakultou UP v Olomouci. Oproti předchozímu období, které bylo intenzivněji zaměřeno na oblast Rakouska, Švýcarska a USA, se v zájmu pracovního týmu Centra ocitla i témata související s oblastmi Polska (exil W. Witose), Jugoslávie (B. Laušman, Češi v Chorvatsku) a Kanady (českoslovenští vojáci a důstojníci po roce 1948).

Pro období let 2006-2008 je svým rozsahem a významem nejzávažnější Grantovou agenturou ČR přijatý projekt *Kapitoly z dějin československého exilu po druhé světové válce* podaný společně některými členy Centra (prof. M. Trapl, doc. J. Burešová, prof. I. Bartěček) a vedením Československého dokumentačního střediska v Praze (prof. V. Prečan). Za olomouckou stranu je cílem projektu zpracovat novou akvizici obsáhlé archivně dokumentační sbírky Rady svobodného Československa, kterou Centrum získalo v roce 2006 darem od prof. M. Povolného z USA. Uspořádání unikátní sbírky v rozsahu cca 10 m, na němž se podílejí také studenti historie a archivnictví, je v současnosti závislé na dokončení stěhování všech sbírek Centra na nové pracoviště Katedry historie. Zvláštní součástí projektu je také detailní výzkum souvislostí pobytu posledního předúnorového předsedy sociálně demokratické strany B. Laušmana v jugoslávském exilu, o němž napsali prof. M. Trapl a doc. J. Burešová dvě studie.¹

Druhý vědeckovýzkumný projekt přijatý Grantovou agenturou ČR k exilové problematice má název *Podíl československé vojenské emigrace na úsilí o obnovení demokracie*

¹ BUREŠOVÁ, Jana-TRAPL, Miloš: *Silvestrovský útěk Bohumila Laušmana do emigrace a jeho tvrdý dopad na rodinu*. In: *Emigrace*. Sborník historických prací Centra pro československá exilová studia. Olomouc, UP Olomouc, 2006, s. 59-67.

BUREŠOVÁ, Jana-TRAPL, Miloš: *Jugoslávská etapa Laušmanova exilu*. In: *Sborník historických prací Centra pro československá exilová studia II*. Olomouc, UP Olomouc, 2007. V tisku.

v Československu po únoru 1948. Jeho řešitelem je doc. F. Hanzlík z Univerzity obrany v Brně. Členem řešitelského kolektivu z olomouckého Centra je doc. K. Konečný. V průběhu prvního a druhého roku byly v květnu 2006 a 2007 zorganizovány dva specializované diskuzní semináře v Podivicích, na kterých si zainteresovaní odborníci na otázky exilu vyměnili své poznatky a zkušenosti z výzkumu dané problematiky. V květnu 2007 vydal řešitelský kolektiv sbírku dokumentů k uvedenému tématu.² V listopadu 2007 se uskutečnila mezinárodní vědecká konference v Brně, ze které vzejde počátkem roku 2008 sborník referátů. Součástí konference je uvedení velké panelové výstavy obrazových dokumentů, jejichž reprodukce členové řešitelského týmu pořídili během zahraničních studijních cest v USA a Kanadě.

V letech 2006 a 2007 se vedení Centra podařilo navázat na prvotní ediční titul z roku 2004 (v podobě Sborníku studentských prací k problematice exilu) a s finanční a nakladatelskou podporou univerzitních institucí (FF UP a Nakladatelství UP) udržet kontinuitu vlastního publikačního prostoru. Výsledkem je vydaný sborník osmi studií z roku 2006³ a do tisku připravený sborník devíti studií z roku 2007.

Široká aktivita badatelského kolektivu Centra se od roku 2004 projevila také aktivní účastí na několika domácích i mezinárodních konferencích, publikováním studií ve sbornících jiných vědeckých institucí a spolupořádáním výstav.⁴ Z nejdůležitějších konferencí uvedme účast prof. M. Trapla na konferenci o exilovém pobytu polského politika W. Witose v Československu, konané v roce 2006 v Palkovicích u Frýdku-Místku. V kolektivním sborníku vydaném v Praze 2005 uveřejnil ředitel Centra prof. M. Trapl studii *Polská emigrace v Československu*⁵ a v Česko-slovenské historické ročence studií *Terminologie pojmů o české, resp. československé emigraci či exilu*.⁶

Na základě oboustranného zájmu kulturních pracovníků a historiků z Chorvatska a olomouckého Centra se od roku 2005 stal jedním z prioritních směrů výzkumu prostor bývalé Jugoslávie. Podnětem tohoto zájmu byla mj. i účast chorvatských hostů na pracovním zasedání Komise pro zahraniční Čechy v Olomouci v červnu 2005. Na zasedání byl na návrh dosavadního předsedy Komise prof. J. Kořalky zvolen novým předsedou prof. I. Barteček, děkan FF UP a člen vědecko-výzkumného kolektivu Centra. V listopadu 2006 a v říjnu 2007 uskutečnili pracovníci Centra prof. M. Trapl, doc. J. Burešová a dr. A. Skoupý dvě krátkodobé výzkumné cesty do Chorvatska a Srbska, z nichž přivezli do Centra mnoho cenných kontaktů, původních materiálů a poznatků. Jedním z konkrétních výsledků bilaterální spolupráce s kolegy v Chorvatsku je předložení rigorózní práce před oborovou

² *Svaz československých důstojníků v exilu 1952-1958 (Sborník dokumentů - díl I.)*. Ed. František Hanzlík. Univerzita obrany, Brno 2006.

³ *Emigrace*. Sborník historických prací Centra pro československá exilová studia. Olomouc, UP Olomouc, 2006.

⁴ Putovní výstava Exil v ČSR 1918-1938, uvedená v Olomouci za přispění Centra v červnu 2006.

⁵ TRAPL, Miloš: *Polská emigrace v Československu*. In: Exil v Praze a Československu 1918-1938. Praha 2005, s. 70-78.

⁶ In: Česko-slovenská historická ročenka 2005. Brno 2005, s. 73-77.

komisí doktorského studijního programu na Katedře historie FF UP, kterou v říjnu 2007 obhájil středoškolský profesor z Daruvaru V. Herout.

V uvedených letech projevili zájem o účast na výzkumu v dané oblasti také studenti Katedry historie formou bakalářských a magisterských diplomových prací.

doc. PhDr. Karel Konečný, CSc.
Katedra historie
Filozofická fakulta
Univerzita Palackého
Na Hradě 5
771 80 Olomouc